

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Frequentiora dispensationum pontificiarum exempla in Occidente. Leo in Africa tolerant laïcorum ordinationes, sed bigamorum damnat. Hilarus veniam concessit Episcopis Hispanis, ordinatis absque ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

tanta urbis obtinuit. Potestatis suae confcius, non dubitat assensui suo & favori adscribere Anatolij confirmationem; qui alioqui secundum canones pelli debuerat.

Ea quoque dispensationis indulgentiae auctoritate usus est in causa Maximi Antiocheni Episcopi; qui in locum Domni à Dioscoro damnati suffectus, ab Anatolio ordinatus erat. Huic ordinationi duo maxima vitia inerant. Vnum, quod Dominus ab impia Synodo Ephesina damnatus esset. Alterum, quod ordinatione illa *κατ' ἐπίσημον* adversus Nicænos canones, apostolicos, & Constantinopolitanos ab Anatolio peracta esset: cui tamen Leo connivere voluit, ob pacis studium: *Neque sibi estimet licuisse (scilicet Anatolius) quod Antiochene Ecclesiae sine ullo exemplo, contra statuta Canonum, Episcopum ordinare praesumpsit, quod nos amore reparandae fidei & pacis studio retractare cessavimus. Nisi Leo benignè se gefisset in Maximum, ejus ordinationem retractare potuisset, ut ipse docet in hac epistola: quae ad Marcianum Augustum cum sit data, potestas Leonis indubitati juris esse censenda est.*

Council Const. Act.

Nec enim in re ad suam auctoritatem non pertinente tantam *παρρησίαν* adhibuisset. Sed utendum non est conjecturis, ubi diserta habemus testimonia. Maximus à Synodo Chalcedonensi eo solum nomine receptus est, quod Leo Summus Pontifex ejus ordinationem & communionem probasset. Etenim cum in cognitione quae de Iba Edeffeno habebatur, (qui iudicio Synodi Berytensis absolutus, à Dioscoro Ephesi damnatus erat) Iudices interlocuti essent ut Acta Ephesina relegerentur, Paschasinus & ceteri Legati Romanae sedis intercesserunt, eò quod synodum illam in irritum Leo misisset, praeter negotium Antiocheni Episcopi, cujus communionem deinde amplexus erat: *Si ergo & à beatissimo & apostolico Romanae urbis Episcopo, omnia quae ibi gesta sunt, vana sunt habita, claret quia & sanctissimus Episcopus Antiochene civitatis extra haec est, quem post haec beatissimus Episcopus in propria communione suscepit.* Haec ultima verba desunt in textu Graeco; quae tamen à veteri interprete juxta fidem codicum antiquorum retenta sunt. Quod patet ex sequenti Anatolij interlocutione, qui totam rem explicat:

Definimus nihil horum valere quae in illa quae Synodus dicitur (nempe Ephesina) sunt confecta, nisi illud circa sanctissimum Maximum magne Antiochene civitatis Episcopum: quoniam & sanctissimus Leo Romanus Archiepiscopus in communionem eum recipiens, praesens eum Antiochene judicavit Ecclesiae. quam formam sequens & ipse approbavit, & praesens omne sanctum Concilium.

Illustre quoque extrat exemplum veniae canonum à Simplicio Papa concessa Stephano Antiocheno Episcopo, in gratiam Zenonis Imperatoris, qui hoc à Pontifice enixè postulavit. Ordinatus fuerat Constantinopoli ab Acacio, quemadmodum ab Anatolio Maximus, cum à comprovincialibus ordinari debuisset; quemadmodum Flavianus Antiochenus ab Episcopis Orientalis diceceseos ordinatus fuisse dicitur in epistola synodica Concilij Constantinopolitani. Sed ad vitandos tumultus, Zeno Stephanum eligi & ordinari Constantinopoli iussit anno quadringentesimo septuagesimo nono, ea conditione, ne simile aliquid in posterum tentaretur. qua de re certio rem fecit Simplicium, & ejus consensu roborari petiit. Cui desiderio se facilem praebuit Summus Pontifex, ut patet ex ejus epistola ad Zenonem: *Vnde, inquit, quae à vobis amore quietis sanctè & religiosè sunt ordinata, reprobare non possumus, ne status Antiochene Ecclesiae sub nostra dubitatione videatur ambiguus.*

II. Frequentius Ecclesiis Occidentis Romana sedes consulebat quam Orientalibus. Quippe suos Patriarchas istae colebant, qui canonum executioni incumberebant in suis quique dicecesibus; ut Romanus Pontifex de singulis Episcopis sollicitus non esset, sed de Patriarcharum ordinationibus; de quibus certior fiebat per literas synodicas. Quare missò Oriente, remeandum est ad Occidentem, ubi Leo I. hoc temperamentum adhibuit in dirimendis Africanorum illicitis ordinationibus, ut bigamos à sacerdotio pelleret, sed laicis studio populorum electis veniam tribueret. *Circumstant nos, inquit, hinc mansuetudo clementiae, hinc censura justitiae. Et quia universe viae Domini misericordia & veritas, cogimur secundum sedis apostolicae pietatem ita nostram temperare sententiam, ut trutinato pondere delictorum, quorum utique non una mensura est, quaedam definiamus utcunque toleranda, quaedam vero penitus amputanda.* Ita verò provectionibus laicorum connivet, ut vetet eas in posterum: *Quod enim nunc utcunque est veniale, inultum esse postmodum non poteris, si quisquam id quod omnino interdicitur usurpare praesumpserit. Quia remissio peccati non dat licentiam delinquendi; neque quod potuit aliqua ratione concedi fas erit amplius impune committi.* Vnde patet mansuetudinem, clementiam, remissionem, & veniam delictorum à Leone dici, quod nos hodie irregularitatum dispensationem dicemus, & verbum *Tolerandi* hac quoque notione usurpatum.

Hilarus Pontifex hac indulgentia profere-

Leo I. ep. syn. ad Episc. Max.

cutus est duos Episcopos Hispaniæ ordina-
tos à Silvano Calagurritano; cuius præsum-
ptionem coerceri petebat Ascanius Tarra-
conensis Metropolitanus, quod se infcio
contra canones Episcopos illos instituisse.
Factum verò Silvani excusabant honorati
& possessores earum civitatum quibus dati
erant Episcopi. Disceptatio gravissima in
Synodo Romana peracta est, & temporum
necessitate perspecta, id est, Gothorum omnia
devastantium furore, ad veniam pertinere quod
gestum est decrevit Hilarus, ita ut nihil deinceps
contra præcepta beati Apostoli, nihil contra
Necessariorum canonum constituta tentetur. Vnde
colligitur non solum quod contendimus,
venie ratione concedi solitas dispensationes,
sed etiam eam esse vim necessitatis ut ordina-
tio Episcopi sine Metropolitanano celebra-
ta, licet nullas vires habeat juxta Concilij
Nicæni & Antiocheni canones, tamen eo
casu convalescat.

III. Ea quæ dixi, personis ob pacem Ec-
clesiæ indulta sunt. Aliquando verò exacta
disciplina ad tempus remittebatur, ut rebus
ipsis & statui ecclesiastico restituendo con-
suleretur. Qua ratione ductus Gelasius,
cùm fame & bello devastata esset Italia, ut
ministeriorum officia in Ecclesiis repararet,
promotionum ecclesiasticarum intervalla
antiquis decretis præfixa ad tempus remisit,
ita ut monachis intra annum, & laicis intra
decem & octo menses, presbyterij gradum
adipisci liceret: *Quod pro accidentis defectus
remedio providetur, inquit ille, non adversus
scita majorum nova lege proponitur.* Id autem
necessitate cogente aggressum se fuisse ait,
& necessaria rerum dispensatione constri-
ctum: *Necessaria rerum dispensatione constri-
gimur, & apostolica sedis moderamine conveni-
mur, sic canonum paternorum decreta librare,
& retro presulum decessorumque nostrorum præ-
cepta metiri, ut quæ presentium necessitas tem-
porum restaurandis Ecclesiis relaxanda deposcit,
adhibita consideratione diligenti, quantum fieri
potest temperemus.* Et mox: *Præcis igitur pro
sui reverentia manentibus constitutis, quæ, ubi
nulla rerum vel temporum perurget angustia,
regulariter convenit custodire.* Hic Gelasius
utitur eodem sensu dispensationis voce, quo
οὐκ ὀρθοπέλα usurpatur apud Græcos.

IV. Aliquando etiam iudicio synodali
dejectis Episcopis, restitutio est clementer
indulta à Summis Pontificibus; ita tamen
ut synodorum consensus accesserit. Quod
tribus exemplis illustrari potest: quorum
unum in Italia, alterum in Gallia locum ha-
buit, & tertium in Oriente. Misenum Epi-
scopum honore & communione in Synodo
Romana privatam Gelasius in altera Syno-

do Romana sacerdotali dignitati restituit
anno quadringentesimo nonagesimo quin-
to. Rothadus Episcopus Suesionensis sede
sua à Synodo Gallicana dejectus est anno
octingentesimo sexagesimo quinto. *Notrum
iudicium, inquit Hincmarus, per regulas exe-
cutum, sedes apostolica non cassavit; sed Rotha-
do, qui ad eam fecit confugium, humiliter pos-
centi solarij benignitatem impendit.* Scio qui-
dem à Nicolao primo rescissam synodi sen-
tentiam, à qua Rothadus appellaverat. Sed
quia Gallicani Episcopi illo casu non esse
locum appellationi contendebant, ideo
Hincmarus clementiæ Nicolai tribuit Rothadi
restitutionem; cui Ecclesia Gallicana
assensit, sub titulo restitutionis à Nicolao
ex benignitate & venia indultæ. Apu
Orientalem Ecclesiam qui motus à Photio
excitati fuerint, docent & Nicolai epistolæ
& Synodus Octava, quæ illum Patriarcha-
tu Constantinopolitano depulit, & percu-
lit anathemate. Attamen Ignatio functo,
Photius toties damnatus sedem suam recepit
suffragiis Orientalium Episcoporum, adni-
tente Basilio Imperatore. Sed illa restitutio
integra esse non poterat, nisi à sede aposto-
lica probaretur. Quare Ioannes VIII. ro-
gatus ab Imperatore ut Ecclesiæ paci con-
suleret, necessitati cedens, Leonis, Gela-
sij, Felicis, & Concilij Africani auctoritate
fretus, qui in rerum angustiis temperandas
esse regulas docent, de consensu ceterorum
Patriarcharum Photium anathemate libera-
vit, illique sedem retinere concessit, ea
lege, ut coram synodo cogenda misericor-
diam peteret. De consensu, inquam, cete-
rorum Patriarcharum & Episcoporum
Ioannes Photium solvit, ut videre est in
epistola germana ejusdem Ioannis; quan-
quam in epistola à Photio corrupta hic con-
sensus desit. Vnde occasionem sumpsit au-
ctor Breviarij Octavæ Synodi, hanc Photij
restitutionem à Ioanne VIII. decretam con-
vellendi; quia scilicet unum Patriarchium
damnatos à ceteris Patriarchis solvere non
potest, ἐν πατριαρχειῶν δόξαι οὐ δύναται. Imò
verò neque per modum dispensationis hoc
fieri posse concedit, quia ex Chrysofomo
dispensationi locus non est, cùm manifesta
est prævaricatio. Ceterum à culpa Ioannem
liberat Principis & ceterorum Patriarcha-
rum totiusque Synodi Orientalis consensus,
quem datum fuisse Ioannes suis literis signi-
ficat. Profert autem ad confirmationem
sententiæ suæ exempla Athanasij, Chryso-
stomi, & Flaviani; qui à synodis damnati
cùm fuissent, à sede apostolica in integrum
restituti sunt. Quibus exemplis quoque Pho-
tium à Ioanne restitutum scribit Ivo, cùm

Hinc. ep. ad Af.
III. 420 451.

Gelasio ep. ad
Episc. Italianos.

Io. VIII. ep. ad
Basilium.

Hincm. c. 5.
Opat.

Vide lib. 7. cap.
14. §. 5.

Ioan. VIII. ep. ad
Basilium.

Breviarium VIII.
Syn.